

ONDERZOCHT

Hoe pak jij het
(co-)ouderen aan en
welke invloed heeft dat
op het welbevinden van
je kind?

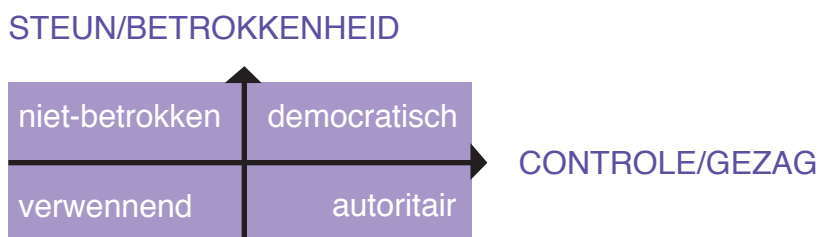
Hoe pak jij het (co-)ouderen aan en welke invloed heeft dat op het welbevinden van je kind?

Je opvoedingsstijl

De opvoedingsstijl van de ouders kan (niet alleen bij een scheiding) een (grote) rol spelen in het welbevinden van hun kinderen.

Volgens de theorie van Baumrind (1991) bestaan er vier verschillende opvoedingsklimaten, die gedefinieerd kunnen worden aan de hand van de hoeveelheid steun en controle die een ouder aan zijn kind geeft :

- *'de niet betrokken (verwaarlozende, laissez-faire) opvoeding'* : weinig steun/betrokkenheid en weinig controle/gezag.
- *'de autoritaire opvoeding'* : weinig steun/betrokkenheid en veel controle/gezag.
- *'de verwennende (toegeeflijke, permissieve) opvoeding'* : veel steun/betrokkenheid en weinig controle/gezag.
- *'de democratische (autoritatieve) opvoeding'* : veel steun/betrokkenheid en veel controle/gezag.

Eerder onderzoek had al uitgewezen dat een democratische opvoedingsstijl, die gekenmerkt wordt door het bieden van (veel) steun en controle, het welbevinden van kinderen positief beïnvloedt.¹ Een steunende ouder doet leuke dingen met zijn kind en is er voor hem als dat nodig is. Een controlerende ouder straft zijn kind als hij iets fout doet en geeft aan dat grensoverschrijdend gedrag niet zonder gevolgen blijft. Van deze twee factoren is bovendien gebleken dat vooral de steun van

(beide) ouders belangrijk is voor het welbevinden van het kind.²

Recent onderzoek bevestigt dat het van belang is dat beide ouders hun kind steun geven en betrokken blijven. Voornamelijk kinderen van ouders met een democratische (of autoritatieve) opvoedingsstijl kennen de hoogste levenstevredenheid. Het sterkst daalt de levenstevredenheid van het kind bij een niet betrokken moeder of vader.³

Men spreekt dus van een goede opvoeding en een goede relatie tussen ouders en kinderen als ouders hun kinderen goed opvolgen en als ze erin slagen een warme, begripvolle en ondersteunende relatie met hun kinderen op te bouwen, waarbij er sprake is van wederzijdse aanvaarding. Ouderlijke betrokkenheid (van beide ouders!) en een opvoeding gekenmerkt door supervisie, sensitiviteit, grenzen stellen, verantwoordelijkheid geven, participatie enz., doen dienst als beschermende factoren en leiden tot minder gedragsproblemen en minder antisociaal gedrag.

Kinderen die opgroeien in gezinnen waar de opvoeding niet aan deze kwaliteiten voldoet en/of die een negatieve communicatie hebben met één van de ouders, hebben meer kans op depressieve symptomen, op impulsief of hyperactief gedrag, op slechtere schoolprestaties en op een minder goed functioneren op school.

Je co-ouderschapsstijl

Het soort relatie dat co-ouders er na de scheiding op na houden kan bepalend zijn voor het welbevinden van kinderen. Er kunnen drie verschillende soorten 'co-ouderschapsrelaties' onderscheiden worden:

- *de 'coöperatieve co-ouderschapsrelatie'*
De coöperatieve co-ouderschapsrelatie wordt gekenmerkt door ouders die samen plannen maken voor de kinderen, activiteiten van de kinderen coördineren, ouderlijke ondersteuning bieden en flexibele agenda's hanteren. Deze co-ouderschapsstijl bevordert de veerkracht in kinderen omdat zij kunnen genieten van de goede samenwerking en het lage conflictgehalte tussen hun (wellicht 'wijze' en 'geestelijk gezonde') ouders.
- *de 'parallele co-ouderschapsrelatie'*
De parallele co-ouderschapsstijl wordt gekenmerkt door ouders die zich emotioneel hebben losgemaakt van elkaar en weinig conflicten en weinig communicatie hebben. Hoewel ze zich aan bepaalde regels houden, vult iedere ouder het ouderschap op zijn manier in, waarbij vaak nagelaten wordt om de opvoeding van de kinderen of de planning ervoor te coördineren. Hoewel deze co-ouderschapsstijl minder ideaal is, kunnen kinderen er toch goed in gedijen als ze op twee plaatsen de gepaste ouderlijke zorgen krijgen.

- *de 'conflict co-ouderschapsrelatie'*
De conflict co-ouderschapsstijl wordt gekenmerkt door slechte communicatie, weinig samenwerking, weinig vertrouwen, controle en afhankelijkheid en mislukte besluitvorming.⁴

Niet alleen de opvoedingsstijl en het opvoedend handelen, maar ook de co-ouderschapsstijl die ouders hanteren na de scheiding, is bepalend voor het welzijn van kinderen : *'De opvoedkundige kwaliteiten van ouders zijn een belangrijke voorspeller van hoe hun kinderen zich emotioneel en sociaal zullen aanpassen en hoe hun schoolprestaties zullen evolueren na de scheiding. Bovendien zijn ze van even groot, zo niet groter belang voor het bepalen van de risico's van een scheiding dan de aanwezigheid van conflicten.'*¹⁵

Op basis van het voorgaande hoofdstukjes, zou je kunnen besluiten dat kinderen van gescheiden ouders met een democratische of autoritatieve opvoedingsstijl, die na hun breuk een co-operatieve co-ouderschapsstijl hanteren, het gelukkigst zijn. (En dat kinderen van gescheiden ouders met een niet betrokken opvoedingsstijl, die na hun breuk een conflict co-ouderschapsstijl hanteren het minst gelukkig zijn.)

Een scheiding (in het bijzonder een scheiding met veel conflicten) verhoogt de kans op een (tijdelijke) vermindering van de kwaliteit van het opvoedend handelen van de ouders. Dit herstelt zich over het algemeen als er enige stabiliteit in het nieuwe (gezins)systeem is gekomen. **Onderzoekers rapporteren dat ouders gemiddeld twee jaar na de scheiding een nieuw evenwicht in hun gezinsleven en hun opvoedend handelen terugvinden.** Totaalherstel van evenwicht op álle vlakken (onder meer het sociaal- economische) kan evenwel langer duren of zich in sommige gevallen nooit helemaal voltrekken.

Hoe zit het dan met stiefouders?

Bij een scheiding is ook de kwaliteit van de relatie met de stiefouders en de opvoedingskunde van deze stiefouders van groot belang. (Voor jongens blijkt vooral een goede relatie met de stiefvader belangrijk te zijn.)⁶

Stiefouders hanteren vaker een niet betrokken opvoedingsstijl (dit blijkt vooral voor stiefmoeders zo te zijn). Dit suggereert dat de opvoedingsrol van stiefmoeders vaker in spanning staat met de moederrol dan de stiefvaderrol met de vaderrol. Hoewel de relatie met de stiefvader door kinderen beter wordt beoordeeld dan die met de stiefmoeder, wordt de relatie met de stiefouders over het algemeen minder goed beoordeeld dan de relatie met biologische ouders. Opmerkelijk is dat jongeren doorgaans een minder goede relatie hebben met een voltijds samenwonende stiefouder dan met een stiefouder waar ze deeltijds mee samenleven. Hoe langer de scheiding echter geleden is, hoe gemakkelijker de jongeren een

goede relatie opbouwen met stiefmoeders en stiefvaders.⁷

Kinderen die steun, vertrouwen en betrokkenheid ervaren in de relatie met hun stiefouders hebben minder kans op gedragsproblemen, delinquent gedrag en lage schoolprestaties.

VOETNOTEN

1 CAMPANA, HENDERSON, STOLBERG & SCHUM, 2008 – MARSIGLIO, AMATO, DAY & LAMB, 2000- SIRVANLI-OZEN, 2005

2 BENSON, BUEHLER & GERARD, 2008 – KING & SOBOLEWSKI, 2006

3 BASTAITS, ET. AL. – *Ouders en gevolgen voor kinderen*, 2012

4 KUEHNLE, Kathryn en DROZD, Leslie, Parenting plan evaluations, applied Research for the Family Court

5 KUEHNLE, Kathryn en DROZD, Leslie, Parenting plan evaluations, applied Research for the Family Court

6 VANASSCHE, 2011

7 VANASSCHE, 2011

© Copyright Annelies Geraets.

Alle rechten voorbehouden. Gehele of gedeeltelijke overname, plaatsing op andere sites, verveelvoudiging op welke andere wijze dan ook en/of commercieel gebruik van deze informatie is niet toegestaan, tenzij hiervoor uitdrukkelijk schriftelijke toestemming is verleend door Annelies Geraets of tenzij aan de onderstaande voorwaarden wordt voldaan.

Deze informatie mag worden bekeken op een scherm, gedownload worden op een hard-disk of geprint worden, mits dit geschiedt voor persoonlijk, informatief en niet-commercieel gebruik, mits de informatie niet gewijzigd wordt, mits de volgende copyright-tekst in elke copy aanwezig is: “© Copyright Annelies Geraets”, mits copyright, handelsmerk en andere van toepassing zijnde teksten niet worden verwijderd en mits de informatie niet wordt gebruikt in een ander werk of publicatie in welk medium dan ook.